

1908–1938. CAPITAL SECRET DES AVANT-GARDES. Dijon, Musée des Beaux Arts, 1997.

2. AZ AVANT-GARDE JUGOSZLÁVIÁBAN. A ZENIT-KÖR. Szerk. Irina Subotič, Budapest, Magyar Nemzeti Galéria, 1986–1987. – A HÚSZAS ÉVEK CSEH AVANT-GARDE-JA. Devetsyl. Műcsarnok, Budapest, 1989. febr.–márc. Szerk. František Šmejkal és Rostislav Svacha. – KONSTRUKTIVIZMUS LENGYELORSZÁGBAN. A Muzeum Sztuki Łódz kiállítása a Magyar Nemzeti Galériában. Budapest, 1989. dec.–1990. febr. Ed. Beke László–R. Stanislawski és mások. – DEVETSIL. CZECH AVANTGARDE OF THE 1920S. Oxford Museum of Art, 1990. – STANDING IN THE TEMPEST. PAINTERS OF THE HUNGARIAN AVANT-GARDE 1908–1930. Ed. S. A. Mansbach, Passuth Krisztina, John Bowlt és mások tanulmányai. Santa Barbara Museum of Art, 1991. A korábbi összefoglalások közül vö. Mario de Micheli: AZ AVANTGARDIZMUS. Budapest, 1965, eredeti címe: Mario de Micheli: LE AVANGUARDIE ARTISTICHE DEL NOVECENTO. Milano, ed. Schwarz, 1959.
3. MODERN TÖREKVÉSEK AZ ÉSZT MŰVÉSZETBEN. Pécs, 1991. A Janus Pannonius Múzeum Művészeti Kiadványai.
4. Babits Mihály: FUTURIZMUS. *Nyugat*, 1910. ápr. 1. irod. Csaplár F. KASSÁK KÖREI. Budapest, 1987. – Szabó J.: AVANT-GARDE VISITORS IN CENTRAL-EUROPE. 1913–1931. *Ars*. Bratislava, 2/1994. 175–186.
5. Passuth K.: A NYOLCAK FESTÉSZETE. Képzőművészeti Alap Kiadó, 1962.
6. Passuth K.: MAGYAR MŰVÉSZEK AZ EURÓPAI AVANT-GARDE-BAN. A KUBIZMUSTÓL A KONSTRUKTIVIZMUSIG, 1919–1923. Corvina, 1977. – TRANZIT. TANULMÁNYOK A KELET-KÖZÉP-EURÓPAI AVANTGARDE MŰVÉSZET TÉMAKÖRÉBŐL. Új Művészet Kiadó, 1996. – FRANTIŠEK KUPKA: 1871–1957 OU L'INVENTION D'UNE ABSTRACTION. Musée d'art moderne de la ville de Paris. 1989–1990. 1–7. – PARIS–BERLIN, 1900–1933. ÜBEREINSTIMMUNGEN UND GEGENSÄTZE FRANKREICH–DEUTSCHLAND. München, Prestel Verlag, 1979. Ed. Pontus Hulten. 98–104.
7. Bori Imre–Körner Éva: KASSÁK IRODALMA ÉS FESTÉSZETE. Magvető, 1967. – Strauss, T.: KASSÁK. Köln, 1975. – KASSÁK LAJOS 1887–1967. A Magyar Nemzeti Galéria és a Petőfi Irodalmi Múzeum emlékkiállítása. Budapest, 1987. Magyar Nemzeti Galéria. Katalógus több tanulmánnyal. – Déry Tibor: DADAIZMUS. *Nyugat*, 1921. 552–556.
8. Bojtár Endre: A KELET-EURÓPAI AVANTGARDE IRODALOM. Akadémiai, 1977. – THE AVANT-GARDE IN CENTRAL AND EASTERN EUROPEAN LITERATURE. *Art journal* 49 no. 1. Spring, 1990. 56–62.
9. Tristan Tzara: GÁZ-SZÍV. Wien, 1921. A *Ma* kiadása.
10. TOTÁLTAVASZ. HOLDADA. Bada Dada Tiborunk kiállítása a Stúdió 1900 Galériában. Budapest, 1999. márc.–ápr.

Szabó Júlia

A HOLMI POSTÁJÁBÓL

Kedves Szerkesztő Úr!

Köszönöm udvariasan, szépen megfogalmazott válaszát, ami – tapasztalataim alapján – ritka jelenség folyóirataink részéről. S külön köszönöm, hogy szíveskedett némi pozitív vonást is felfedezni „űrbe küldött dadogásaimban”.

Mind, ennek ellenében észrevételeivel nem tudok egyetérteni. Ahogy tetszik írni: „Fáradt ügetés már a mámor / Sajgó fájó keblemen” – „képzavar”. Engem inkább a meg nem értés zavar! Értelmezésem szerint a mámor felfokozott érzelmi állapot. A kebel pedig a szívet az érzések, érzelmek központját jelképezi. A „Fáradt ügetés” pedig a dinamizmus (aktivitás) lanyhulását, kopottságát, csömörét, stb. jeleníti meg. S mindezen motívumok összeházasításában én nem látok semmiféle zavarosságot.

Továbbá: „Lüktető kéj kell... Vágy-okozó”. Erről az Ön által önkényesen csonkított versszakról azt tetszik írni: „A kéj inkább kielégíti, betölti a vágyat, mintsem okozza”. – Magam is léha gondolkodó és keveset olvasott ember lévén, belátom ez így igaz, de az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy Ön kitetszett felejteti e négy soros strófa második és harmadik sorát, amely által e szakasz helyesen így szól:

„Lüktető kéj kell,
Zöldellő éden,
Lángoló álom,
Vágy-okozó.”

Nyilvánvaló, hogy ebben az összefüggésben már egészen másként hangzik e strófa, vagyis nem a „Lüktető kéj”, hanem a „Lángoló álom” okozza a vágyat, – ami már elképzelhető.

A további kifejezések „ómódi”, vagy újmódiságáról, úgy gondolom felesleges vitáznunk, mert ez már nem a leírtak jelentésének értelmezése, hanem az izlés kérdéskörének szubjektív szférájába tartozik. De ami egyébként a kifogásolható költői képek világát illeti, hát bizony – ne szépítsük – bőven akad belőle ismert és elismert poétáink műveiben is: pl. „fekete napsütés”, „piskóta sirkövek”, „Csend izmai”, „vad szeszek árnyéka”, és folytathatnám a sort akár a végtel-

lenségig. Éppen ezért lep meg az az intolérans és kirekesztő szellem – akár udvarias, akár nyers formában – ami számos irodalmi folyóiratunk részéről megmutatkozott. Csodálkozom azon, hogy Önök egy pályája elején – pontosabban pályátlansága – lévő vidéki alkotóval szemben szigorúbban viselkednek, mint a már beérkezett szerzőkkel.

S azon is csodálkozom, hogy sokak által – irodalomértők (pl. bölcsészdoktorok, Kazinczy díjas nyelvész, stb.) kiforrott, szépen kimunkált alkotások között sem tetszett találni közlésre méltó művet, mint amilyen pl. a „Kimondhatatlanul elhagyatott”, „Minden én halála”, „Túlontúl”, „Mondd, mit ér?”, stb. Bár vitathatatlan ezek is közérthető, tehát hagyományos versek, amelyeket fájdalmas tapasztalataim alapján erősen háttérbe szorítanak, persze mindez már nem csak esztétikai, hanem emberi-szabadságjogi kérdés is.

Megítélésem szerint sajnos kevés az öntudatos, gondolkodni is képes ember, aki kiáll igazsága mellett és harcolni mer jogaiért. Én a magam részéről a szabadság és igazság megszállott híveként nem tudok már beletnyugodni szellemi elnyomásomba, úgy gondolom, hogy nálunk még nagy gondok vannak a szabadság és demokrácia házatájékán, különösen nagy gondok az esélyegyenlőség és a különböző művészeti ideológiák, valamint az ezeket képviselő személyek egyenlő esélyű folyóiratbeli egymásmellettisége tekintetében.

Megköszönve szíves türelmét, az elkövetkezendőkre több megértést és toleranciát remélve, egyébkénti kedvességét pozitívumként értékelve,

Szívélyes üdvözzellet:

Margyetkó József

Csurgó, 1999. június 07.

P.s. Hosszú ideig nem szoktam válaszolni az engem ért méltánytalan kritikákra, de már elfogott a türelmem. Ezért 1999-től, úgy döntöttem (az eddigi információim és tapasztalataim birtokában), hogy minden általam igazságtalannak vélt kifogásra válaszolni fogok, és „Szabad ésszel nem adom ocsmány / módon a szolgálta ostobát.” Mert ezt a nem éppen tisztességes viszonyokat, amik jellemzik korunk irodalmi folyóirat-világát már nem lehet szó nélkül tovább elviselni. Ami itt folyik rosszabb és elnyomóbb százsorta és ezerszerte az ú.n. kádári diktatúrától is.

ELHALLGATÁSRA ÍTÉLTETTEM

Nem válaszolnak a hírneves lapok,
Nem méltatnak ők tisztes feleletre.
Lehet nem értem meg új idők dalát,
De hát némának lenni semmi kedvem.

Esélyegyenlőség sírján gaz virul,
Senkinek sem számítunk kirekesztve.
Szabadság helyett kiváltság lett az Úr,
A rendszerváltás nincs még befejezve.

– Úgy hallok már demokrácia van,
És megszólalnom mégis lehetetlen.
Nem közlik kész munkáim sem soha,
Klánok klikk-vára hát bevehetetlen.

Eltaposnak, bár nem hagyom magam,
Ám szegény vagyok, tehát tehetetlen.
Hiába szól igazat szép szavam,
Ha itt elhallgatásra ítéltettem.



A folyóirat a Nemzeti Kulturális Alap, a Soros-alapítvány és a József Attila-alapítvány támogatásával jelenik meg